

planinski
V E S T N I K

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

PRILOGA PV 2009/9

*Angleško-slovenski
plezalski slovarček*

Ta slovarček je daleč od popolnosti. Česar ne boš našel tukaj, boš morda z malo sreče v Planinskem terminološkem slovarju (Založba ZRC SAZU, 2002) ali na Googlu. Vsako geslo nima neposrednega prevoda, temveč le opisnega. Če nisem našel ustreznega izraza ali v slovenščini še ne obstaja, ga nisem želel izumiti na silo, za vsako ceno. Morda se bo pojavil sčasoma. Tako kot pri plezanju in gibanju naveze je bilo tudi pri sestavljanju slovarčka osnovno vodilo praktičnost, enostavnost in čim boljša uporabnost (razlage gesel kot glej ..., ki so sicer v nasprotju s to trditvijo, so posledica omejenega prostora).

V besedilu uporabljam osebek moškega spola, da se tako izognem nepotrebnemu podvajanju plezalec/-lka je preživel/-la ... Vse, kar velja za fante, v enaki meri (ali pa še bolj) drži tudi za dekleta.

Slovenski izrazi plezalskega žargona so v kurzivi.

Plezanje, v majhni lokalni ali v veliki steni, je nevarno početje, ki zahteva nenehno pozornost plezalca in varujočega, sicer se lahko hitro zgodi kaj neprijetnega in se znajdeš na straneh črne kronike. Najbolje se je zafrkavati in sproščati po končanem vzponu ob vrčku zlatorumene tekočine.

Ne navajaj razlag v slovarčku kot razlog, če boš v steni zamočil, zavedaj se, da plezaš na lastno odgovornost.

Zahvaljujem se Mateji Pate, Andreju Kokalju, Niču Kregarju in Tomažu Jakofčiču za dragocene pripombe, zaradi katerih je slovarček boljši, kot bi bil sicer.

Prav tako se zahvaljujem Stéphanu Pennequinu, zbiralcu zatičev, zagozd in metuljev, ker je prijazno odstopil svoje fotografije.

Zahvala gre tudi uredniškemu odboru, ki se je odločil za pogumen korak in izdal ta slovarček.

Avtor: Mire Steinbuch

Priloga revije Planinski vestnik, izhaja občasno

ISSN 0350-4344

Izdaja PZS, Dvoržakova 9, p. p. 214, 1001 Ljubljana
www.planinskivestnik.com

Odgovorni urednik Vladimir Habjan

planinski
V E S T N I K

Slika na naslovnici: Tehnično plezanje v smeri *Leteča Meri v Ospu* Foto: Mire Steinbuch

abalakov's anchorage → abalakovo sidrišče

ABC, advanced base camp → višinski bazni tabor; izpostavljena baza, naprej pomaknjena baza

abseil → 1) spust po vrvi; *abzajl*
2) spustiti se po vrvi; *abzajlati*

ABO → abominablement difficile, abominable; izjemno težavno in nevarno; gnusno, zoprno; francoska ocena težavnosti alpinističnega vzpona

acorn → želod, akorn, vrsta zatiča. Leta 1961 je John Brailsford, kovač iz Sheffielda, izdelal prvi namensko oblikovani zatič in ga imenoval acorn. Na stružnici jih je izdeloval iz aluminijeve zlitine v treh velikostih (1 palec, 3/4 palca in 5/8 palca; 1 palec = 2,54 cm).

adze → lopatica v glavi cepina

aid climbing → tehnično plezanje, pri katerem se za napredovanje uporabljajo razni tehnični pripomočki; *tehničarjenje, lojtranje, tehnika*; tudi "6th class climbing"

aid route → tehnična smer z ocenami od A0 do A5, ki jo je možno preplezati samo s pomočjo tehničnih pripomočkov. Novi val tehničnega ocenjevanja uporablja ocene C0 do C5 (Clean) v primeru, ko je smer mogoče tehnično preplezati brez uporabe klinov in kladiva, samo z zatiči, metulji, krepeljci itd. Dolžina in posledica možnega padca sta pomemben faktor pri oceni.

aidér → lestvica, sešita iz najlonskega traku ali starejše domače izdelave, narejena iz dveh pomožnih vrvic in prečk iz aluminijastega profila. Izraz so verjetno skovali tisti angleško govoreči alpinisti, ki niso mogli izgovoriti francoske besede *étrier*. Uporablja se pri tehničnem plezanju; *lojtrca, lojtra*

alcove → niša, vdolbina v steni

alpine butterfly → varianta vozla osmica med obema koncema (glavne) vrvi

AMS → Acute Mountain Sickness – akutna višinska bolezen

anchor → sidrišče v steni za spuščanje po vrvi ali varovanje

angle piton → jeklen profilni skalni klin; *profilc*

anti snow balling plate → plastične ali gumijaste plošče pod derezami, ki preprečujejo snežne cokle

arête → ožji gorski greben, raz

ascender → prižema, žimar, tehnični pripomoček za vzpenjanje po vrvi

ATC → Air Traffic Controller, Black Diamondova ploščica za varovanje in spuščanje po vrvi

autoblock knot → vozal, podoben prusikovemu, imenovan tudi francoski prusik

avalanche cord → lavinska vrvica

avalanche transceiver → lavinska žolna

B

- bachman** → varianta vozla ensa, narejena iz pomožne vrvice in vponke, ki jo uporabljamo kot ročaj, s katerim ga lažje pomikamo gor ali dol po glavni vrvi; ni priporočljiv na poledenelih vrveh
- back-clipping** → prepenjanje v trojni navezi. Srednji član ima v svojem pasu dve vrvi. Ko pripleza do varovala, iz vponke izpne vrv, ki gre navzgor do vodečega, in vanjo vpne vrv, ki vodi navzdol do tretjega člana naveze.
- bail** → odstop od nadaljnega plezanja smeri ali vzpona na vrh gore zaradi vremena, poškodbe, pozne ure, lakote, žeje, čakajoče žene ...
- ball-nut** → kroglični zatič s pomično polkrožno zagozdo za tanke (do 1/8 palca) in plitve poč. Vstavlja se tako, da se s potegom ročice polkrogla pomakne v žlebič, s tem se zmanjša celotna debelina zatiča, ki ga porinemo v poč. Ko spustimo ročico, se zatič zagozdi. Omogoča lažje in hitrejšo vstavljanje kot običajni zatiči.
- barn door** → nihaj, nihajna vrata, nepredvidena pozicija telesa, ko plezalec zdrsne z nogo in roko na isti strani telesa, z nasprotno roko in nogo pa se še drži in zaniha kot krilo nihajnih vrat. Lahko je primer slabega ravnotežja, ki mu običajno sledi padec, ali napredne tehnike pri športnem plezanju.
- barring** → gvozdjenje s kolenom ali komolcem v opoziciji s stopalom ali roko med plezanjem širokih poč
- bashie** → zatič iz mehke kovine, ki se oblikuje po poč, ko ga plezalec zatolče vanjo. Uporablja se za napredovanje pri delikatnem tehničnem plezanju, daljšega padca verjetno ne bi zdržal.
- bat hook** → netopirjev krempelj, vrsta krempeljca z ostro konico, ki se ga zatakne ali zatolče v zvrtno luknjo med tehničnim plezanjem
- beached whale** → nasedli kit, neelegantno gibanje, ko se plezalec z zgornjo polovico telesa potegne na polico, se prevrne nanjo in se s pomočjo valovanja (brcanja) z nogami po zraku skobaca nanjo
- belay** → varovališče, stojišče; varovati; *štant*, *štantati*, *zihrati*
- belay station** → stojišče, varovališče; *štant*, (bolj ali manj udobno, neudobno, viseče) mesto v steni, na katerem partner z vrvjo varuje soplezalca
- belay Betty** → dekle zagnanega plezalca
- belay Bob** → fant zagnane plezalke
- belay brake** → varovalna ploščica; *pakna*
- belay device** → tehnični pripomoček za varovanje (razne ploščice, grigri, vponka s polbičevim vozlom ...)
- belay monkey** → glej belay slave
- Belay off!** → »Popustil varovanje!« Plezalec, ki varuje, s tem sporoči vodilnemu, da ga je nehal varovati. To se zgodi šele po ukazu vodečega »Off belay!« ali »Save!« (»Popusti varovanje!«).
- Belay on!** → »Varujem!«; »Zihram!«
- belay slave** → suženj za varovanje, kdor se na kakršen koli način (obljube, prevare, ljubezen, grožnje ...) pusti prepričati, da ostane na tleh in varuje celo procesijo plezalcev
- belayer** → varovalec, varujoči
- Below!** → »Pazi!«, vzklik v Veliki Britaniji, s katerim opozarjajo ljudi, ki so spodaj, na objekte, ki padajo od zgoraj
- bent gate carabiner** → vponka z ukrivljenimi vratci
- bergschrund** → krajna poč, krajna zev, razpoka, ki nastane med vrhom snežišča ali ledišča in vzhodjem stene
- beta** → informacije o smeri, ki jih posreduje dober poznavalec, o zaporedju gibov, opremljenosti itd.
- beta flash** → plezanje vodečega brez padca ali visenja na vrvi, toda z nekoliko podatki ali namigi o tem, kako preplezati ključno mesto. Tudi če opazuješ nekoga, ki pleza smer, to velja kot predhodno poznavanje smeri.

big bro, bigbro →

veliki brat so cevasti zatiči z vzmetjo, ki se uporabljajo za varovanje v širokih do zelo širokih vzporednih počeh (do 30 cm). Narejeni so iz dveh cevi – ene v drugi. Ko pritisnemo sprožilec, močna vzmet potisne cevi narazen, tako da se oba konca zagozdita na nasprotnih straneh počī. Obroč zavrtimo in s tem preprečimo, da bi se cevi vrnili na prvotno pozicijo.

Leta 1984 je guru off width počī Craig Luebben v okviru svoje diplomske naloge oblikoval prvi prototip, ki je po nekaj dodelavah postal funkcionalen.

big dude → veliki frajer, ogromen metulj številke 5, 6 in 7**big H** → veliki H, vrsta zatiča, zagozde za široke počī, spominja na črko H**big stone, big wall** →

velika stena, vzpon v njej običajno traja več dni (razen pri ultra hitrih solo vzponih)

big wall climb →

vzpon v veliki steni, tehnično (skalno ali kombinirano) plezanje, ki je tako dolgo in zahtevno, da traja več dni, plezalci ponavadi tudi spijo v steni

bight → zanka vrvi; pramen vrvi med obema koncema

biner → vponka, okrajšava za karabiner

bird beak → ptičji kljun, droben zakrivljen klin, podoben staremu Chouinardovemu zatiču crack'n up, vendar se ga lahko v špranjo tudi zabije

bivi → 1) okrajšava za bivak
2) bivakirati

bivi bag → vreča za bivakiranje; *celzak*

bivouac → bivak, običajno neudoben prostor za spanje v steni

bivouac hut → neoskrbovana kovinska škatla, včasih tudi manjša kočica, ki ti lahko prihrani veliko nevšečnosti, če jo pravočasno najdeš

bivouac sac → glej bivi bag

bivy → bivakirati

black ice → črn led, ki je bil izpostavljen izjemno nizkim temperaturam, grušču in sneženju. Nahaja se globoko v senci ozebnikov ali v strmih severnih stenah. Zelo trd in kompakten led, po katerem je težko plezati.

blast → 1) končni naskok

2) naskočiti, poriniti, začeti plezanje v veliki steni do vrha smeri, potem ko je končano nameščanje fiksni vrvi, brez vračanja na nižje tabore

bleausard → pogost obiskovalec Bleauja (Fontainebleauja, znanega balvanskega plezališča pri Parizu)

blocking knot → provizorični vozel za fiksiranje (blokiranje) vrvi

blowing snow → vejavica, snežni metež, pojav, ko veter prenaša sneg in dela zamete; med tem dogajanjem je vidljivost občutno poslabšana

blue ice → moder led, čvrst led z modrim odtenkom in malo zračnimi mehurčki

blue-bell nut →

vrsta zatiča z valjčkom na koncu žice za zelo tanke počti

bluff → strma stena, klif, stopnja, skok

boiler plate →

skalna plošča z razpokami ali luskami

bolt → svedrovec

bolt ladder → galerija svedrovcev

bolted route → smer, opremljena s svedrovci; *navrtana, naborana, nasvedrana* smer

bolting → opremljanje smeri s svedrovci; *boranje, vrtanje, svedranje*

bomber → 1) ogromen oprimek; *buhtelj*

2) odlično nameščeno varovanje

Izraz se običajno nanaša na oprimek za roke, lahko pa opisuje tudi kos opreme, mesto za šotor ali kar koli pozitivnega in koristnega.

bombproof → zanesljivo sidrišče, stojišče, varovališče, klin, metulj, zatič itd.

bonehead → butec, plezalski začetnik z več korajže kot pameti, ki ve o plezanju ravno toliko, da sebe in ostale lahko spravi v nevarnost

bong → bong, zelo širok profilni klin, ki se je uporabljal predvsem v pionirskih dneh plezanja v velikih stenah. Videti je kot kravji rog in tudi zveni tako, kot da bi tolkel po kravjem zvoncu.

Bonne grimpe! → »Dober prijem!«, pozdrav plezalcem, preden začnejo vzpon

boot jam → gvozdjenje z obuvalom

bootie → oprema (zatiči, metulji ...), ki jo je predhodna naveza pustila v smeri

bouldering → balvaniranje, veja skalnega plezanja brez uporabe vrvi za varovanje, ki je osredotočena na plezanje izjemno težkih gibov na balvanih, ponavadi do višine, s katere je še varno odskočiti ali pasti na podstavljeno blazino – *krešped*

bounce → padec na tla z velike višine, običajno smrten

bowline knot → najlonski vozel, vozel za navezovanje v plezalni pas, čeprav je manj v uporabi kot osmica. Zaradi varnosti je nujen varovalni vozel.

brain bucket → čelada; *kahla, pisker, kastrola*

break trail through snow → gaziti

bridging → plezanje v razkoraku, opiranje nog in rok ob nasprotni steni kamina ali zajede

british trad climbing → britansko tradicionalno plezanje. Ocena na ta način preplezane smeri je iz dveh delov: črka (s številko) pomeni možnost varovanja in s tem varnost smeri, dodana je še francoska športna ocena najtežjega giba ali odseka smeri, npr. E8 6b. V praksi se uporablja za tiste smeri, v katerih plezalec sproti ureja varovanje z zatiči in metulji oziroma je obstoječe varovanje s klini ali svedrovci zelo na redko in so padci zelo nevarni, lahko tudi smrtni.

bucket → velik oprimek v obliki vdolbine, luknja; *šafra, šalca*, v katero gre vsaj cela dlan, če nimaš tako velike kot pokrov od WC-školjke

bugaboo → bugabu, skalni klin, večji in močnejši kot nožič

building → plezanje po visoki stavbi

bulge → izboklina, žmula, trebuh

bumble → plezalski vajenec, začetnik; *gušter*

bump → vmesni oprimek, ki ga uporabiš za trenutek, na njem podaljšaš gib, da pridobiš zalet, s katerim boš z isto roko dosegel višji oziroma bolj oddaljen oprimek

bumper belay → varovanje z odbijača ali iz vozila, v poštev pride pri lokalnih stenah, kjer je cesta speljana do ali mimo plezališča

BURP → **B**eaked **U**ltimate **R**eality **P**iton – to je rurp, obžagan v mini bird beak, ptičji kljun

bust a move → uspešno izvesti težak (ključni) gib

butterfly → metulj, osmica sredi glavne vrvi, s katero se priveže nanjo srednji član naveze pri prečkanju ledenika; z njo lahko tudi izločimo poškodovani del vrvi

butress → steber

cairn → močič

cam, camming device → zagozda, generično ime za družino varovalnih pripomočkov (tudi z vzmjetjo) za vtikanje v poči: zatiči, zagozde, metulji, kamaloti, alieni, TCU-ji ...

camlock → vrsta zagozde, zatiča, po obliki je križanec med hekscentrikom in trikemom. Ko pride do obremenitve, se skuša obrniti in se s tem še bolj zagozdi.

campus → dinamičen gib med plezanjem, ki se ga naredi samo z rokami, noge niso v stiku s skalo. Izum Wolfganga Güllicha, izvira iz izraza campus board.

campus board → lesena ali plastična deska z robovi ali vdolbinami za prste, ki se uporablja za treniranje dinamičnih gibov in moči v prstih

carabiner → vponka; *karabin, karabinc*

chalk → magnezija, čaroben prah, ki posuši znoj na plezalčevih prstih

chalk bag → vrečka za magnezijo

chausey → zelo slabe razmere v skali

- cheese grater** → površina skale, ki je kot strgalo za sir, pobljše jo spoznaš med zdrsom na plošči, ko ga občutijo kolena, roke, obraz; *ribežen*
- chest harness** → zgornji, prsni del plezalnega pasu, malo spominja na modrc
- chicken head, chickhead** → kurja glava, skalni rogelj, na katerega naletiš v granitu, spodaj je ozek, na vrhu širši, je dober oprimek ali stop
- chicken wing(s)** → 1) kurja perut, vrsta prijema, ki se uporablja v okoli 30 cm širokih počeh. Najprej vstaviš v poč roko, pritisneš dlan ob eno steno poč, na nasprotno pritisneš komolec. Nasprotna sila bo povzročila dovolj trenja, da se boš lahko premaknil navzgor do naslednjega oprimka. Naporno, zahteva nekaj vaje. Lahko poskusiš tudi z ramo in komolcem.
2) perutničke, dvigovanje komolcev, kadar te navija, da sprostiš roke
- chimed** → izčrpan (po vzponu)
- chimney** → kamin
- chipped hold** → umetno izklesan oprimek v naravni steni s pomočjo kladiva (in dleta); *umetnjak*. Ponavadi ga naredi plezalec, ki prvi pleza smer, ker je brez kamnoseškega posega ne more preplezati.
- chock** → zagozda, generično ime za pasivno vrsto varovalnih pripomočkov z žico, imenovanih tudi zatiči; *jebica, jeba, džeba*
- chockstone** → kamen, ki se je zagozdil v poč ali kaminu; tudi komercialno ime za vrsto zatiča
- chop** → odbiti, odsekati svedrovec, običajno brez dovoljenja naveze, ki ga je zavrtala
- choss** → 1) v Avstraliji izraz pomeni tako slabo skalo, da lahko vse oprimke odnese domov
2) v Veliki Britaniji pomeni blatno in poraščeno poč, pa tudi krušljivo skalo
- chute** → zelo globok ozebni; v francoščini pomeni padec in se nanaša na padajoče kamenje, ki je v takem ozebniku zelo pogost pojav
- circlehead** → bakrena ali aluminijasta zakovica na okrogli žičnati zanki, ki se oblikuje po poč, ko jo zatočemo vanjo. Korak naprej od bakrene glavice. Uporablja se za varovanje pri delikatnem tehničnem plezanju, redko zdrži daljši padec.
- cirque** → krnica, kotel, amfiteater strmih sten, ki običajno tvorijo polkrožen zaključek doline
- class** → številka razreda, ki označuje splošno težavnost vzpona; glej tudi YDS
- clean** → 1) plezanje brez padcev ali visenja na vrvi
2) tehnično plezanje brez uporabe kladiva
3) prosto plezanje, pri katerem se varuješ samo z metulji in zatiči
4) pobirati opremo za varovanje, ki jo je namestil vodeči plezalec
- cleaning tool** → pripomoček za odstranjevanje zatičev ali metuljev, ki so se zataknili v poč; *izvlakač jebica, jebiztikač*. Po končanem vzponu uporaben tudi kot odpiráč (pivskih) konzerv.
- cleft** → poč
- cliff bar** → energetska ploščica, užiten kos stisnjenih snovi z veliko energetsko vrednostjo; *briket*
- cliffhanger** → ne samo trapast film z Wolfgangom Göllichom in Ronom Kaukom, temveč tudi majhen hudičev krempljč, ki se uporablja pri tehničnem plezanju za zatikanje za drobne poličke in v luknjice
- climb** → 1) vzpon, smer; *smerca*
2) plezati, vzpenjati se
- Climb away! Climb on!** → »Pridi!«, prvi v navezi sporoča drugemu, da ga varuje in lahko začne plezati
- Climb when (you are) ready!** → »Varujem!«, prvi sporoča drugemu v navezi, da lahko začne plezati
- climbing call** → ukaz med plezanjem v navezi
- climbing gear** → plezalna oprema; *roba, kovačija, železje*
- climbing wall** → umetna stena
- Climbing!** → 1) »Grem!«, sporočilo prvega v navezi, da bo začel plezati. Sledi soplezalčevemu »Belay on!« (»Varujem!«).

2) »Grem!«, klic drugega v navezi, da bo začel plezati, potem ko mu je prvi sporočil, da ga varuje.

clip → 1) vpetje, dejanje, ki pomirja; plezalec vpne vrv v vponko, ki je del kompleta, vpetega v varovalo
2) vpeti

clipping in → vpenjanje:

- 1) plezalec se vpne v stojišče ali sidrišče
- 2) plezalec med plezanjem vpne vrv v komplet, ki ga je vpel v varovalo

clog → generično ime za zatič, znano v vsem plezalskem svetu. Ime po legendarnemu podjetju za izdelovanje plezalske opreme Clogwyn Climbing Gear, ki sta ga v Walesu v zapuščenem kinu ustanovila Denny Moorhouse in Shirley Smith leta 1966.

clove hitch → bičev vozal

clump of wet snow → snežna cokla

coire → na Škotskem amfiteater, kotel, krnica

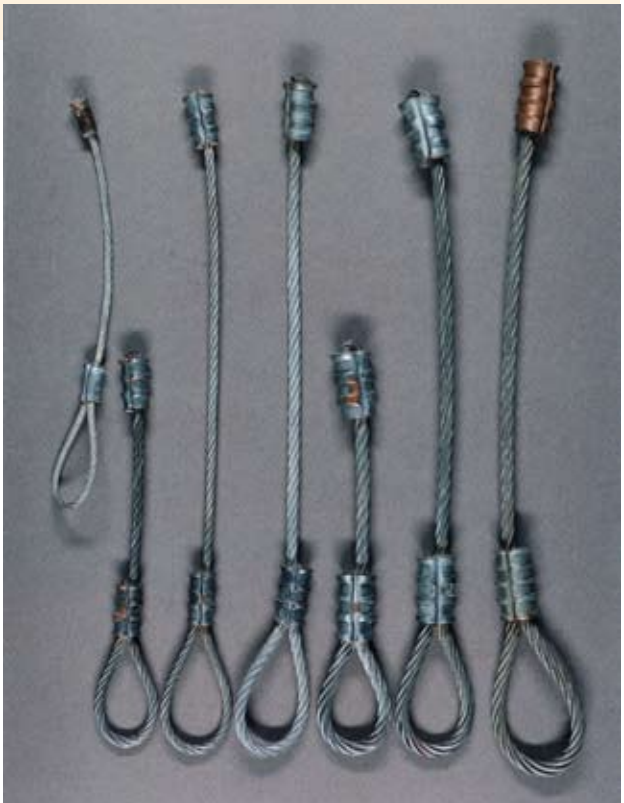
col → sedlo, visokogorski prelaz

cold shut → sidrišče, močan svedrovec (običajno dva) na vrhu športne smeri za spust po vrvi nazaj na tla

combe, coombe → 1) krnica, kotel, amfiteater, zgornji del doline
2) v Walesu votlina, luknja v hribu

contact strength → moč stiska, ki ti omogoča, da se dalj časa obdržiš na *sloperju*, zaobljenemu ali navzdol obrnjenemu oprimku

copperhead → bakrena glavica, kos mehke kovine (nekoč iz bakra, danes pogosto iz aluminija) z žično zanko, ki se ga zatolče v drobne špranje pri tehničnem plezanju

cordelette → način izenačitve sil v varovališču, ki ga dosežemo z medsebojno povezavo pomožne vrvice (debeline najmanj 7 mm, dolžine okoli 6 m) ali najlonskega traku (webelette) skozi vponke na dveh ali treh klinih oziroma drugih varovalih, na koncu to zvežemo z osmico ali dvojnimi zaprtimi polvozli

cordelette, cordlette → pomožna vrvica debeline 6–8 mm, dolžine 3–6 m

core → jedro plezalne vrvi, sestavljeno iz množice pletenih pramenov, od katerih so odvisni moč, vzdržljivost in dinamične lastnosti

core shot → poškodovani del jedra v plezalni vrvi, pogost pojav, ko obremenjena vrv teče čez oster rob ali nanjo pade skala

corn snow → nepredelan zrnat sneg

corner → zajeda, kot

cornice → opast; *vehta*, previsna snežna tvorba, delo vetra, ki štrli z raza grebena, izjemno nevarno mesto

corrie → na Škotskem amfiteater, kotel, krnica

cow hitch → kavbojski voz, angleški sinonimi: lark's head, lark's foot, girth hitch, ring hitch, lanyard hitch

cow's tail → 1) komplet v obliki črke Y za samovarovanje na feratah
2) zanka z vponko, pritrjena na plezalni pas, ki jo ima plezalec pripravljeno za hitro posredovanje, da se lahko čim prej vpne v varovalo, ko je med plezanjem pri koncu z močmi ali ko pride na stojišče

crab → vponka, okrajšava za carabiner

crack → poč, razpoka v skali, različne širine, od debeline nohta do širine telesa; *poka*

crack climbing → prosto plezanje v počih s pomočjo gvozdjenja rok in nog in potegovanja navzgor

cracker → vrsta zatiča, glej tudi peck cracker

crack'n up → vrsta zatičev za najtanjše poč, ki jih je leta 1975 poslal na tržišče Yvon Chouinard

crag → lokalno plezališče, majhno plezalno področje, majhna stena

crampons → dereze

crank → dviganje na oprimku, na vso moč, dokler se ne izčrpaš

crater → 1) dolg padec, ki ga zaustavijo šele tla
2) pasti na tla; *prileteti v poden*

crest → vršni, najožji del grebena, raz grebena

crevasse → ledeniška razpoka; *špaltna*

crimp, crimper → 1) na splošno majhen oprimek, komaj dovolj velik za konice prstov; *minimalc*
2) polička, robček (širina do 1 cm), pozitiven oprimek. Zaradi majhnosti poličke je roka v posebnem položaju, ki olajša prijem.

crimping → plezanje po majhnih poličkah

cross-over → križno preprijemanje z rokami, s katerim med plezanjem napreduješ navzgor ali prečno

crozley → sluzav, ogaben oprimek, ki izmozga do dna duše, *musavc*

crumbly rock face → krušljiva skalna stena

crux → ključni, najtežji del vzpona; ključni, najtežji gib v smeri

cwm → v Walesu kotel, krnica

D

D → **Difficult** – težko, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

daisy chain → lestvica z zankami iz cevastega dvocentimetrskega najlonskega traku s prešitimi predelki vzdolž ene strani, ki omogočajo poljubno spreminjanje razdalje med sidriščem in plezalno vrvjo oziroma plezalnim pasom, uporablja se predvsem v velikih stenah

dead hang → visenje na oprimku z iztegnjenimi rokami na način, da telesna teža obremenjuje bolj okostje kot mišice na rokah

deadman → *dedmen*, lopatka iz lahke zlitine, ki se v globokem snegu uporablja kot sidrišče

deadpoint → dinamičen gib, s katerim zgrabiš naslednji oprimek v trenutku najvišje točke giba (če suneš navzgor, je to, tik preden začneš padati). S tem ko zgrabiš oprimek na najvišji točki giba, ga tudi najmanj obremeniš.

death wobbles → zoprn občutek, ki se pojavi, ko se začno tresti noge. Pri nas se ta pojav imenuje *singerica*, *singerca*.

deck → padec, pri katerem prvi v navezi prileti na tla ali na polico, na kateri je stojišče; običajno neprijeten teren, ki ga občutiš na koncu padca

demigod → polbog, najvišja oblika življenja v plezalskem kozmosu, ki ne potrebuje skale, da bi se povzpelo v velike višine

descender → pripomoček za spuščanje po vrvi, osmica, štihotova ploščica

dialed in → imeti popolno razumevanje smeri, giba, skalnega problema ali situacije. »That guy has got that climbing route dialed in.« (»Ta tip je smer popolnoma naštudiral.«)

diedre → zajeda

Difficult → glej D

dihedral → v ZDA kot, zajeda v obliki 'odprte knjige'

Zajedo, ki ima eno steno skoraj pravokotno na drugo, imenujejo tudi *inside corner* (nasprotno *outside cornerju*, ki je lahko tudi drug izraz za *arête* – greben). 'Idealen' kot bi bil, če bi bili steni pravokotni druga na drugo. Dihedral pogosto dodatno opisujejo kot *left facing* – levo obrnjeno ali *right facing* – desno obrnjeno. Levo obrnjeni kot, ki bi bil neposredno poleg desno obrnjenega, bi imel obliko črke T, če bi ga gledali od zgoraj.

Dirt me! → »Dej me dol!«, »Spust' me dol!«, poziv varujočemu, potem ko si ali preplezal smer ali odnehal pri plezanju, med katerim si bil varovan od zgoraj

dogbone → komercialno ime za prešito najlonsko tračno zanko

dogging → plezanje, potem spust, spet plezanje ... dokler v smeri ne dosežeš nove, višje točke

double back → način dvojne vpeljave vrvi pri navezovanju v plezalni pas

double crack → dvojna poč

double fisherman's knot, double fisherman → podaljševalni vozec

double overhand knot → dvojni zaprti polvozel

double rope → dvojna vrv, izmenično vpenjanje v complete, **nikoli** obe vrvi v isto vponko, simbol na koncu vrvi je ½

downclimbing → plezanje navzdol po pravkar preplezani smeri, namesto da bi te varovalec spustil ali da bi se sam spustil po vrvi

draw → komplet, dve vponki, povezani z najlonsko zanko različne dolžine. Ravna vratca se vpenje v klin, v ukrivljena pa vrv (nekateri tega še ne vedo!).

drifting snow → vejavica, snežni metež, ko veter prenaša sneg in dela zamete. Med tem dogajanjem je vidljivost občutno poslabšana.

drive in → vrsta lednega klina, ki se zabije v led

drop knee → skrčeno koleno, zasuk kolena; z bokom se zasukaš k steni, potisneš koleno navzdol, da je pod višino boka, in si s tem zagotoviš ugodnejši položaj za (daljši) gib do oddaljenega oprimka

duck head → račja glava, vrsta zatiča

dude → v ZDA generično ime za plezalca; *frajer*

dynamic belay → dinamično varovanje

dyno → dinamičen gib do naslednjega, često oddaljenega oprimka; *dinamic*

E

E → **Easy** – lahko, britanska opisna ocena tradicionalne smeri, danes se skoraj ne uporablja več

E 1–11 → **Extremely Severe 1–11** – izjemno resno, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

ED 1–4 → **extrêmement difficile** – izjemno težavno, ocena težavnosti vzpona v francoski alpski lestvici, npr. ED 3

Easy → glej E

edge → 1) polička, rob v steni, ki tvori pozitiven kot, ki ga plezalec zlahka prime in se potegne navzgor, kot oprimek je vedno večji kot crimp
2) način postavljanja noge, pri katerem se uporablja rob podplata na notranji ali zunanji strani plezalnika

edging → plezanje z robom podplata na notranji ali zunanji strani plezalnika

egyptian → stranski zasuk boka k steni, da bi prenesel več teže na nogo

elvis, elvis legs → pojav, ko se začno plezalčeve noge nenadzorovano tresti zaradi preutrujenosti; *singerica, singerca*, po slogu slavnega Elvisa Presleya

enchainment → povezava dveh ali več težkih smeri skupaj v eno samo smer, za sestope med vzponi se uporabljajo smuči ali padalo

epic → epski; vzpon ali sestop postane epski, kadar plezalce presenetijo okoliščine, na katere včasih ne morejo vplivati; morda jih ujame še noč in napornost močno preseže običajno; lahko se zaplete zaradi izgube opreme, se zaplezajo, ponesrečijo in podobno. Klasična situacija nastane, kadar obtičijo v steni, najbolje v temi, bliža se nevihta. Toda nekateri, ki plezajo kot drugi v navezi, označijo epsko že to, da jim je uspelo dobiti ven zagozden metulj ali zatič. Če se zgodba srečno konča, dodatno prispeva k pustolovščini. Resna epska drama se konča v bolnišnici ali še slabše, v večnih plezališčih.

etriers → lestev iz najlonskih trakov, ki se vpenja v varovala in se uporablja pri tehničnem plezanju za napredovanje v navpični, gladki steni; *lojtrca, lojtra*

european death knot → evropski vozal smrti, ameriški sinonim za enostranski zaprti polvozel, *one-sided overhand knot*, ki ga nekateri uporabljajo za povezovanje dveh vrvi pri spuščanju po vrvi. Pravijo, da se pri vlečenju vrvi manj zatika kot ostali vozli.

Ewbank system → Ewbankov sistem; John Ewbank je razvil lestvico težavnosti smeri z ocenami od 1 do 34, ki jo uporabljajo v Avstraliji, Južni Afriki in na Novi Zelandiji

extendable runner → raztegljiv komplet, skrajšan komplet. V daljšo najlonsko zanko vpnemo dve vponki. Nato eno vponko speljemo skozi drugo in jo vpnemo nazaj v oba zdaj krajša konca. Na ta način skrajšamo komplet, da je pripraven za nošenje na pasu. Zahteva nekaj vaje in pazljivost pri raztegovanju, da ne izpnemo vseh treh pramenov hkrati, ampak samo dva, sicer se nam ena vponka zlahka izmuzne iz rok.

Raztegnjenega uporabimo takrat, ko želimo preprečiti trenje vrvi, če smer zavije ostro pod kotom. *Frikoti* tega ne rabijo (in verjetno ne poznajo).

extract a friend → iztakniti, izvleči metulj

Extremely Severe → glej E 1–11

eye of the piton → uho klina

F

face → 1) stena

2) relativno gladek manjši del stene brez večjih razčlemb, ki je del večje (glavne) stene. Navadno se pleza samo po poličkah oziroma robovih (*edges*), majhnih poličkah (*crimpers*) in luknjicah.

face climbing → plezanje v ploščah, *platah*, kjer prevladujejo luknje za prste in tanki robovi

- fall** → 1) padec, imenovan tudi solo-spust-v-prostem-padu; pomeni dinamičen umik iz stene. Pomni: padec nikoli ne ubije, to stori nenaden konec padca.
2) pasti
- fall factor** → faktor padca: dolžina padca, deljena z metri spuščene vrvi, ki je ušla varovalcu
- fecofile** → plastična cev, v katero se shranjujejo plezalčevi iztrebki med plezanjem v veliki steni, tudi *sralna cev* (shit tube)
- feet** → stopi, "oprimki" za noge
- fifi hook** → fifi je kavelj, pritrjen v lestvico, in se uporablja za zatikanje v klin ali drugo varovalo
- figure eight knot** → vozal osmica
- figure eight knot threaded** → vpletena osmica, zelo popularen in varen vozal za navezovanje v plezalni pas
- figure eight on a bight** → vozal osmica, ki ga naredimo na pramenu vrvi kjer koli med obema koncema vrvi, uporaben pri ledeniškem navezovanju partnerjev, ki niso navezani na obeh koncih vrvi
- figure eight, figure-8** → osmica, tehnični pripomoček za spuščanje po vrvi, nekateri jo uporabljajo tudi za varovanje
- finger hold** → oprimek za prste, dovolj velik, da na njem najdejo oporo dva ali trije prsti, odvisno od njihove debeline
- fingerlock** → blokada s prsti, mazohistična tehnika zvijanja in gvozdenja prstov v poč
- fish dance** → ribji ples, ribje izvijanje, poskus, da bi si povrnil prisebnost in samozavest po padcu. Pogosto ga spremlja komentar: »Prekleti lokalci, morali so odломiti *grif*. *Matr*, tukaj plezam že tri mesece, pravico imam biti tukaj.«
- fish hook** → trnku podoben kavelj za zatikanje v ozke špranje, ki so ostale od izbitih klinov, uporablja se pri tehničnem plezanju
- fissure** → razpoka, špranja
- fist jam** → gvozdenje s pestjo je prijem, pri katerem plezalec porine dlan v primerno široko poč in naredi pest, s katero učinkovito zagozdi svojo roko in se potegne navzgor
- fixed pro** → fiksna varovala: svedrovci, klini, zagozdeni zatiči in metulji ter ostali kosi varoval, ki se ne dajo odstraniti, na katere morda naletimo med vzponom
- flagging** → 1) zastava, mahanje, nihanje s prosto nogo po zraku, lovljenje ravnotežja s prosto nogo, ko te je doletel učinek nihajnih vrat, da bi preprečil rotacijo telesa; uporablja se tudi za vzdrževanje ravnotežja pri prenosu teže
2) prenašanje teže z rokami in nogami med opornim plezanjem
- flail** → mlatenje, zelo negotovo in neodločno hlastanje po oprimkih; ko preide v panično grabljenje oprimkov, padec ni več daleč
- flake** → luska; *fapa*
- flamed** → navit; ko podlakti postanejo tako utrujene zaradi predolgega držanja za oprimek, da začno peči, si navit
- flapper** → ureznina (običajno na dlani ali prstu), pri kateri se odrezana koža na enem koncu še drži
- flared** → poč ali kamin, kjer steni nista vzporedni, ampak predstavljata dve primikajoči se ploskvi
- flash** → uspešen vzpon v smeri brez predhodnih poskusov, brez padcev ali visenja na vrvi, vendar si imel o podatke o njenih težavnih mestih oziroma značilnostih, zato to ni bil vzpon na pogled. Ta način se uporablja predvsem na plezalnih tekmah mlajših kategorij.
- flute** → 1) skalni, snežni ali ledni žleb
2) običajno nezanesljiva skalna ali ledna luska
- foot hold** → stop, "oprimki" za noge
- foot jam** → gvozdenje s stopalom, ki ga plezalec stlači v poč, včasih pri tem zvije ali upogne prste, da dobi dodaten oprijem; glej tudi toe jam
- free** → prosto (pre)plezati; (*s*)*frikati*, *pofrikati*; »I freed that route, man.« (»Stari, tole smer sem *sfrikal*.«)

- free climb** → vzpon, opravljen prosto, brez tehničnih pripomočkov; *na frej*
- free climber** → plezalec, ki smer prepleza prosto; *friko*
- free climbing** → prosto plezanje, gibanje v steni, pri katerem se pomikaš navzgor samo z uporabo rok, nog in naravnih razčlemb; vrv in varovala so samo za varovanje in ne za napredovanje; *frikanje*
- free point** → vzpon z rdečo piko z varovanjem od zgoraj
- free solo** → prosto solo plezanje brez uporabe vrvi in pripomočkov za varovanje. S tem se ukvarjajo ljudje, ki so resnično dobri ali resnično neumni. Če padeš – umreš!
- french prusik** → francoski voz, voz ensa
- friend** → metulj; *frend* – komercialno ime za originalne pripomočke z vzmetjo, znane tudi kot kamaloti, TCU-ji, quadi, alieni itd. Prvi funkcionalni prototip je sestavil Ray Jardine leta 1974.
- front pointing** → vzpenjanje v strmlem ledu po prednjih konicah derez

G

- garda hart** → v ZDA voz, voz garda
- garda hitch** → voz, voz garda, narejen z dvema vponkama na način, ki omogoča drsenje vrvi samo v eni smeri, v nasprotni jo blokira, primeren za dvigovanje tovora ali padlega soplezalca, če te ne boli križ
- gardening** → vrtnarjenje; *trebljenje*, čiščenje steze, odstranjevanje krušljivih skal in rastlin v steni, obsega kar koli od puljenja travnih ruš do uporabe motorne žage
- gaston** → zelo majhen oprimek, za katerega je potrebno veliko moči, da se obdržiš na njem; *minimalc*
- gate** → vratca, del vponke, ki se odpira
- gear sling** → zanka za opremo za čez rame, na kateri nosiš svojo opremo za varovanje, nekaterim zadoščajo zanke na plezalnem pasu
- gendarme** → žandar, stolp(ič) na grebenu
- gerry rail** → oprimek v obliki ročaja, ki je dovolj velik za večino plezalcev; *traverza*, *tramvajaska ročka*
- girth hitch** → kavbojski voz
- glissade** → navdušujoče (ali zastrašujoče, odvisno od okoliščin) drsenje po snegu ali ledu po nogah ali zadnji plati
- gnarly** → težaven, oster, hud, običajno v zvezi z oprimkom ali gibom
- gobies** → površinske rane na rokah, katerih posledica so neprijetne odrgnine in hraste, običajno pridobljene med plezanjem poč
- god-save-me** → bog-drži-me je vrsta oprimka, na katerega se vržeš in upaš, da je v resnici idealna luknja
- goomba** → začetnik, ki misli, da zna vse; v nasprotju z butcem (boneheadom) ne zna dovolj, da bi bil nevaren
- Got me?** → »Držiš?«, klic, s katerim zbudiš varovalca in ga posvariš, da boš verjetno nekoliko obremenil vrv
- grade** → težavnostna stopnja smeri
- grapevine knot** → podaljševalni voz
- grappling hook** → vrsta majhnega hudičevega krepeljca
- gravical** → adrenalinsko občutek, ki te prevzame, ko je med teboj in tlemi veliko zraka; »This is gravical, dude!« (»Frajzer, tole je adrenalinsko!«)
- grease** → 1) masten, spolzek, zlizan oprimek; *musav*
2) pojav, ko se ne moreš obdržati na oprimku, ker je zlizan ali sluzast, pa tudi zaradi potu, mlečne kisline, finega peska ali prahu
- green point** → uspešno preplezana smer z varovanjem od zgoraj, brez padcev ali visenja na vrvi, o kateri si imel nekaj informacij

- grigri** → eleganten Petzlov pripomoček za varovanje
- gripped** → trd od strahu in čisto zmeden
- gritstone** → peščenjak, sedimentna kamnina z grobimi in peščenimi zrni ter kristali, trša varianta kot peščenjak sandstone, kompaktnjša in boljša za plezanje
- grodle** → strašen, grozen, super, v plezalski angleščini izraz za awesome in cool
- gully** → grapa
- gumbie, gumbly** → neizkušen plezalec ali novinec v skali

- HACE** → High Altitude Cerebral Edema – možganski edem, najresnejša oblika višinske bolezni, pri kateri oteka možgansko tkivo. Simptomi so izguba spomina in koordinacije, motnje vida, ohromelost in krči. Takojšen sestop in zdravljenje sta nujna.
- half rope** → glej double rope
- hand hold** → oprimek; *grif*
- hand jam** → podobno gvozdjenje z dlanjo kot pri fist jam, le da poč ni dovolj široka, da bi stisnil pest
- handle** → ročaj, ročka; *banana*, velik oprimek, podoben banani, ki ga često najdeš na umetnih stenah. Zelo uporaben, da pomahaš občudujočim opazovalcem.
- hang dogging** → visenje na vrvi, med katerim skušaš poštudirati zaporedje sledečih gibov ali pa si samo otresaš roke in počivaš
- hanger** → ploščica pri svedrovcu
- hanging belay** → na splošno neudobno varovališče, v katerem visiš v strmi steni, ker ni prostorčka, na katerem bi stal
- HAPE** → High Altitude Pulmonary Edema – pljučni edem je nevarna oblika višinske bolezni, pri kateri se v pljučih nabira tekočina. Simptomi so težave z dihanjem, rožnat izbljuvek, slabost in povečan srčni utrip. Takojšen sestop je nujen.
- Hard Very Difficult** → glej HVD
- Hard Very Severe** → glej HVS
- hardman / hardwoman** → plezalec z dozdevno močjo super junaka, ki je preživel epsko zgodbo veličastnih razsežnosti
- harschisen** → srenaci, tudi Britanci včasih uporabijo ta izraz
- harness** → plezalni pas, stvar, ki izgleda kot zelo zračne kratke spodnjice in ti vzbuja občutek, da nosiš plenice. Brez njega danes ne moreš plezati. V 'starih časih, ko so bili fantje še pravi fantje', je plezalec navezal okoli pasu samo vrv. Kakor koli že, domnevam, da fant ne bi bil dolgo 'pravi fant', če bi si privoščil dolg padec ali daljše visenje na vrvi.
- haul bag** → transportna vreča; *prastica*, velika in robustna, rabi se za transport hrane, vode, plezalne robe, spalne vreče, satelitske antene in ostale pomembne opreme, ki je potrebna v veliki steni
- head lamp** → čelna svetilka; *čelka*, nepogrešljiva pri plezanju in kuhanju v temi
- headpoint** → besedna igra z izrazom redpoint. Najprej na top rope naštudiraš težko smer z oceno E (1–11), ključna mesta in ključne gibe, nato jo preplezaš od spodaj, s sprotnim vpenjanjem in/ali nameščanjem varovanja. Zagovorniki čistega stila vztrajajo, da je treba tako preplezano smer označiti s H (1–11) in ne z E (1–11).
- headwall** → del stene gore, ki se dramatično postavi pokonci, glavni del stene
- heinous** → ostuden, strašen, grozen; vsaka dejavnost, ki je izjemno nevarna
- helm, helmet** → ko se bodo nad teboj sprožili veliki kosi skal ali ledu, boš začutil, kaj je čelada
- hemp rope** → konopljena vrv
- herbish** → sploh ne tako grozen, strašen; nasprotje od grodle
- hex** → okrajšava za hexentrix, vrsto zatiča ekscentrične šesterokotne oblike

hexagon → prvi šesterostranični zatiči, ki jih je izdelal Denny Moorhouse konec leta 1966 v svojem podjetju Clogwyn Climbing Gear

highball → zelo visok balvanski problem z zelo trdim pristankom, brez *krešpeda*, seveda. Skratka problem, za katerega rabiš jajca. Visok balvanski problem z mehkim pristankom (na pesku ali travi) ni pravi highball. O problemu Planet X v Joshua Tree je John Bachar dejal: »To ni z***n highbal.«

hip belay → bočno varovanje

hitch → splošno ime za vozle, ki ni narejen samo na vrvi, temveč je na nekaj pritrjen: vponka, klin, obroček, mostiček, rogelj itd., čeprav obstajajo izjeme pri poimenovanju (npr. garda knot, HMS knot)

HMS knot → polbičev vozle

hold → oprimek; *grif*

honed → nabrušen; *našutan*, v vrhunski plezalski formi

horn → rogelj, velik oprimek, ki štrli kot rog, včasih pritrdimo okoli njega zanko, v katero vpneemo komplet

hueco → zelo dober oprimek; *šalca*, *šaffa*, velika, močno zaželeno luknja v steni. Izraz izvira iz kraja Hueco Tanks v Teksasu, popularnega plezalnega področja, ki je znano po takih luknjah.

hurtin unit → član plezalskega moštva, ki trpi zaradi resnega izpostavljanja alkoholnim pijačam prejšnji večer

HVD → **Hard Very Difficult** – skrajno težko, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

HVS → **Hard Very Severe** – skrajno resno, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

hypothermia → podhladitev, nenormalno nizka telesna temperatura, ki nastane zaradi izpostavljenosti mrazu in mokroti; simptomi so počasnost, zmanjšana mentalna dejavnost in apatija

hypoxia → pomanjkanje kisika v višjih legah; bolezensko stanje zaradi pomanjkanja kisika

I

ice axe → cepin

ice screw → ledni vijak; *šrauf*

incut → oprimek v obliki vdolbine, jamice

inverted → obrnjen; stanje, ko po padcu obvisiš na vrvi z glavo navzdol

italian hitch → polbičev voz

J

jam, jamming → gvozdjenje, potiskanje telesnih prituklin (rok, nog, prstov na nogah in rokah) v poč, da delujejo kot zagozda. Služijo kot stopi ali kot oprimki, na katerih se potegneš navzgor.

jingus → super, prebrisan, žilav, močan; včasih se uporablja kot kletvica

jug → 1) zelo velik oprimek v obliki luknje; *šalca, šafila*, ustrezen izraz v ZDA je bucket
2) žimarjenje po smeri navzgor (žargonski izraz v velikih stenah)

jugs → žargonski izraz iz velikih sten za žimar, prižemo ali drug tehnični pripomoček za vzpenjanje po vrvi

K

karabiner → vponka; *karabin, karabinc*

kern → jedro plezalne vrvi, ki je sestavljeno iz množice pletenih pramenov, od katerih so odvisne moč, vzdržljivost in dinamične lastnosti

kernmantle rope → moderna plezalna vrv iz najlonskega jedra (kern), ki ga obdaja najlonski zaščitni plašč (mantle)

kleimheist → francoski voz, voz ensa

knee jam → gvozdjenje v poč s kolenom

knife blade, knifblade → nožek, nožič, vrsta krajšega ali daljšega skalnega klina, ki je na koncu zelo tanek, proti ušesu pa debelejši, v glavi klina sta dve luknji

knot → voz, ki je narejen samo na vrvi, za izdelavo ni potrebna vponka ali kaj drugega

knotted cord → voz na koncih vrvic, ki se podobno kot zatič uporablja za varovanje. Ta tradicionalni način varovanja še vedno v uporabljajo v peščenjakih v Elbsandsteinu v Nemčiji.

krab → okrajšava za karabiner

L

largo start → plezalski ali balvanski problem, kjer se prvi gib začne s skokom na visoke oprimke; ime po Johnu Longu, imenovanem Largo

lark's foot → kavbojski voz, verjetno najpreprostejši voz, ki ga lahko narediš z najlonsko tračno zanko ali prusikovo vrvico. Ta voz precej oslabi moč zanke!

layback, lie back, lieback → oporno plezanje, ko roke in noge delujejo v opoziciji, največkrat v počeh ali luskah; *štemanje*

lead climber → prvi plezalec v navezi, vodeči plezalec

leading → 1) vzpon od tal navzgor s sprotnim nameščanjem varovanja ali sprotnim vpenjanjem v že obstoječa varovala
2) plezanje v vodstvu

ledge → polica v steni

lexan → posebna plastika, ki se zaradi trpežnosti in majhne teže na veliko uporablja pri opremi za aktivnosti v naravi

limestone → apnenec

lip → rob strehe, mesto, kjer se streha postavi pokonci; rob ledeniške razpoke

little mester → verjetno prvi zatič z žico. Leta 1959 ga je naredil Charles Curtis. Idejo je dobil pri jamarjih, ki so uporabljali lestvice iz žice. Različne velikosti, najmanjši ni bil večji od vozla na žici. V Sheffieldu je ime lokalni izraz za little master, ki je izpeljanka sheffieldskega narečja iz 18. stoletja.

lock → zelo zanesljiv oprimek, običajno razpoka, v katero lahko porineš roko, stopalo ali nogo

locker carabiner, locking biner → vponka z matico

lockoff, lock-off, lock off → 1) blokada, položaj, pri katerem se s pokrčeno roko držiš za oprimek, z drugo pa iščeš naslednjega
2) narediti blokado, blokirati, držati se z eno (pokrčeno) roko

lost arrow → izgubljena puščica, prečni klin različnih velikosti, izdelan po ideji Johna Salathéja

lower-off → spuščanje; prvega v navezi spušča varovalec z vrvjo. V športni smeri to običajno pomeni, da se je plezalec vpel v sidrišče na vrhu smeri ali da je odnehal že prej, ker ni zmogel ključnega mesta.

M

M → Modest – zmerno težavno, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

manky → 1) izraz se uporablja za svedrovec, ki je videti, kot da bi bil nameščen pred zadnjo ledeno dobo. Te svedrovce uporabljaj po tehtnem preudarku; nasprotje od bombproof.
2) slab, gnusen, grd, grozen, pošasten; običajno se nanaša na varovalo, lahko pa tudi na vse, kar je na splošno brez vrednosti, odbijajoče ali žaljivo

mantel, mantelshelf → tehnika plezanja, pri kateri plezalec položi dlani na polico v višini pasu ali prsi in se vleče navzgor z minimalno pomočjo nog (izvira iz besede mantelshelf – polica na zidu ali nad kaminom). Gib, za katerega je potrebno dobro ravnotežje, da se potegneš na polico.

mantelling move → položaj, pri katerem je plezalec z obema rokama na polički, ena noga višje, druga pa iztegnjena

mantle → zunanji ovoj, plašč plezalne vrvi, namenjen varovanju jedra. Narejen je tako, da je čim odpornejši na drgnjenje in da dobro prenaša obremenitve. Poškodba plašča zmanjša splošno moč in trdnost plezalne vrvi.

mariner's knot → kita, vozle, izdelan s prepletanjem pramenov pomožne vrvice in se ga da razvezati, čeprav je obremenjen. Včasih se uporablja med reševanjem padlega soplezalca.

match → v paru:

- 1) zgrabiti oprimek z obema rokama
- 2) postaviti stopali eno poleg drugega

mixed climbing → kombinirano plezanje; *miks*

- 1) vzpon v plezalni smeri z uporabo različnih načinov, npr. prostega in tehničnega plezanja
- 2) vzpon v smeri, v kateri naletiš na skalo, led in sneg

MOAC → Ellis Brigham, lastnik britanske verige trgovin z opremo za aktivnosti v naravi, ki je sponzoriral prvo proizvodnjo zatičev, je bil tudi lastnik družbe **Mountain Activities**, ki je uvažala plezalno opremo. Zato so za prvi zatič izbrali ime MOAC (na fotografiji desno, levo je akorn). Še danes jih mnogi britanski in ameriški plezalci iz sentimentalnih razlogov prenašajo s seboj.

moat → robna zev, krajna poč, razpoka med snegom in ledom v skalni steni. Predstavlja zadrego že od srednjega veka naprej.

Modest → glej M

mojo → skrajni plezalski žargon, ki pomeni:
1) del smeri, ki vzbuja v plezalcu strah ali zaskrbljenost
2) sinonim za adrenalin

moraine → morena, ledeniška groblja

mountain rescue → gorska reševalna služba; ljudje, ki tvegajo svoja življenja, ko nekaj pošteno zamočiš

mountaineering → alpinistika, alpinizem, gorništvo, planinarjenje, skalolazenje, hribolazenje, poplezavanje

mule knot → vozal, ki se včasih uporablja v kombinaciji z navadnim polzaprtim vozalom za navezavo v stojišče ali za fiksiranje polbičevega vozla

multi pitch climb → smer, dolga več raztežajev

munge → 1) v ZDA umazanija in rastlinje v počeh; *zelenjava*
2) poškodovati se na neprijeten (nepotreben) način, npr. ko povlečeš pest iz poča

munter hitch → polbičev vozal, nepogrešljiv, ko ti pade dol varovalna ploščica

N

nailing → nabijanje – opremljanje (tehnične) smeri s klini

needle → igla, konica, ostrica; sinonimi pinnacle, aiguille, gendarme

neutered kitty → nemočen mucek; *loj*, plezalski začetnik, ki se z rokami drži za oprimek, noge pa mu kar naprej spodrsavajo, dokler ne najde stopa in konča giba ali pa omaga in *odleti*. Nekateri varovalci se pri tem zabavajo.

névé → 1) predelan zrnat sneg, posledica večkratnega procesa zmrzovanja in taljenja
2) trajno snežišče

noose → zanka na koncu vrvi, katere vozal drsi, tako da se lahko zanka zveča ali zmanjša

notch → škrbina, izjeda, sedelce

notch up blade → profilni klin, v katerega izpilimo 2 ali 3 gladke zareze, ki zadržujejo z (bičevim) vozalom pritrjeno najlonsko tračno zanko, ki se jo priveže nanj, kadar se ga ne da zabiti do ušesa. Zareze naj bi preprečile zdrs pritrjenega traku z vodoravnega ali navzdol obrnjenega klina.

nubbin → majhen skalni izrastek, pogosto kristal, ki se ga da uporabiti kot oprimek; *ucelj*, *kurček*

nut → zatič, ker se rad iztakne in ga je včasih težko namestiti, si je prislužil ime *jebica*, *jeba*, *džeba*. Naj bi držal padec. Tanjši primerek je znan kot RP ali wire.

nut key → tanek kovinski list s kaveljčkom na koncu, s katerim poskušaš izvleči trmasto zatakneni zatič

nut tool → ameriški izraz za nut key, na sliki je v sredini **bam nut**, 'rolls royce' med iztikači, ki ga je razvilo podjetje Forrest Mountaineering sredi sedemdesetih let kot večnamensko orodje, ki se je uporabljalo za nameščanje in iztikanje zatičev, kot kladivo, zatič in celo kot hudičev krepelj

ny-chock → vrsta zatiča, crackerja, na najlonski zanki namesto na žici

objective dangers → objektivne nevarnosti; npr. če se znajdeš v nevihti, napovedano pa je bilo krasno stabilno vreme, ali če zaplezaš čez osje gnezdo itd.

Off belay! → »Popusti varovanje!«, ko se prvi v navezi vpne v stojišče, zavpije drugemu, da ga lahko neha varovati

Off rappel! → »Štrik frej!«, klic soplezalca, ki je še zgoraj na sidrišču, da se lahko začne spuščati po vrvi; *abzajlati*

off width → široka poč, v katero se ne moreš zagozditi s telesom, a je preozka, da bi bila kamin, skratka težavno

On belay! → »Varujem!«, »Zihram!«, odgovor na (nestrpno) vprašanje prvega v navezi

On belay? → »Varuješ?«, »Zihraš?«

one-sided overhand bend → enostranski zaprti polvozel, ki se uporablja za povezavo dveh vrvi skupaj za spust po vrvi. Po mnenju nekaterih najvarnejši vozal za *abzajl*, ker se v primerjavi z ostalimi pri vlečenju vrvi najmanj zatika, po mnenju drugih (zlasti Američanov) pa zelo nevaren vozal. Sinonimi overhand bend, euro death-knot, thumb knot, openhand knot.

on sight, on sight flash → vzpon v smeri brez padcev in visenja na vrvi, v prvem poskusu in brez predhodnih podatkov o smeri, njenih značilnostih ali težavnostih, niti nisi nikoli videl koga v njej plezati; *onsajt*, *onsajt fleš*

open book → zajeda, kot, dve steni se stikata v ostrem ali topem kotu, ki je levo ali desno usmerjen, lahko tvorita tudi pravi kot

open hand → prijem, ki zahteva največji možni stik dlani s skalo, običajen na *sloperjih*

open loop → neskončna prešita zanka iz traku; *gurtna*, *šlinga*

outside corner → v Ameriki izraz za steber, greben

over-cam, overcam → smola, ki se zgodi, ko metulj med nameščanjem stisnemo na najmanjšo možno velikost in s tem učinkovito zmanjšamo možnost, da ga bomo še kdaj dobili ven. Vlečenje za vzvod ne pomaga, treba se je znajti drugače.

overhand knot, overhand loop → zaprti polvozel, narejen na eni vrvi

overhand knot with draw-loop → provizorični vozal; teža tovora, ki ga nosi vrv, pritiska na vozal, da je trdno na mestu. S potegom prostega konca se vozal sprosti in spusti breme.

overhang → previs

over-kilned → glej boiler plate

P

party ledge → polica za žur, velika polica, na kateri lahko plezalca počivata ali spita med dolgim, težkim vzponom

pass → prelaz, najnižji prehod med dvema gorama

paste → trenje, plezanje na trenje

peak-bagging → nabiranje vrhov

peck cracker → vrsta zatiča, imenovanega po Trevorju Pecku, bogatem izdelovalcu dvigal, ki se je leta 1951 lotil plezanja in proizvodnje zatičev. V Britaniji niso doživeli večjega uspeha. Royal Robbins je leta 1966 prinesel izkušnje v nameščanju zatičev in nekaj crackerjev domov v ZDA, kjer so doživeli razcvet.

pecker → tanek klin z žico, ki spominja na ptičji kljun, različne velikosti

peel → 1) polet

2) poleteti, odleteti; *užgati*, ko izgubiš stik s skalo in padeš (se odlepiš od stene). »Watch out, I might peel.« (»Pazi, najbrž bom odletel.«)

peg → skalni klin

pendulum → nihajna prečka:

1) namerna, da dosežeš oddaljeno stojišče, varovalo, oprimek itd.

2) nenamerna, ko *odletiš* med plezanjem v prečnici, v kateri ni dovolj vmesnega varovanja

personal anchor system, PAS → sistem prešitih najlonskih zank, primeren za vpenjanje v sidrišče (ali v varovalo, ko te *navije*)

pig → *prasica*, ljubkoven izraz za transportno vrečo

pillar → steber, če je med dvema zajedama, tudi *outside corner*

pimp → kratek, delno dinamičen gib, ni pravi *dinamc* niti čisto statičen, nekaj vmes

pin → skalni klin

pine animal → lokalni izraz za prebivalca kraja The Pines pri Mt. Arapiles v Victorii v Avstraliji

pink point, pinkpoint → 1) vzpon z roza piko, podobno kot vzpon z rdečo piko, vendar so v smeri kompleti že nameščeni
2) preplezati smer z roza piko

pitch → raztežaj, dolžina vrvi; *cug*, razdalja od enega stojišča do drugega, ki je običajno krajša od dolžine vrvi

piton → skalni klin

pocket → luknja, jamica v steni; *šalca*, velikost se meri s številom prstov, ki se dajo zbasati vanjo

pof → posušena smola, ki naj bi jo namesto magnezije uporabljali pri balvaniranju v Fontainebleauju

portaledge → viseča postelja, narejena iz lahkega kovinskega ogrodja in najlonske tkanine, često v obliki šotora, v kateri počivajo in spijo plezalci med vzponom v veliki steni

powder snow → pršič

pro → okrajšava za protection

protection → tehnična oprema, varovala, ki jih namešča vodilni v navezi, da bi bil padec čim krajši

prusik → 1) prusikov voz, imenovan po njegovem izumitelju Karlu Prusiku
2) prusik, pomožna vrvica, priporočljiva debelina 5–8 mm
3) prusikariti, vzpenjati se s pomočjo prusikovega vozla na pomožni vrvici po fiksirani glavni vrvi; dejavnost, ki krepi mišice in odvaja vodo iz telesnih celic

pulley → škripec

pumped → občutek, da imaš podlakti debele kot šunka; *navit*, *napumpan*. V skrajno resnih primerih ima osebek kasneje težave z dvigom polnega vrčka piva.

pumper → oprimek, ki je sicer velik, vendar ne dovolj pozitiven, je bolj *musav*, zato se je na njem težko obdržati; *navijaški grif*. Na njem zlahka dobiš *navite* (*napumpane*) podlakti.

pumpfest → zaporedno plezanje več napornih smeri eno za drugo; izrazito vzdržljivostna smer

pumping plastic → plezanje, *navijanje*, na umetni steni ali na deski

quickdraw → glej draw

R.D.S. → **R**apid **D**eceleration **S**yndrome (sindrom sunkovitega zmanjšanja hitrosti). Psihično stanje po dolgem padcu, ki ga je ustavila vrv. Mešanica strahu, olajšanja (če ni poškodb), jeze, sramu ...

rack → zbirka opreme, ki se uporablja med plezanjem; *roba*, *kovačija*, *železje*

rack loop → zanka za plezalno opremo, ki se nosi čez ramo

rack loops → zanke za opremo na plezalnem pasu

rad → žargonski izraz za športno plezanje, izvira iz trad (tradicionalno plezanje)

rally → plezati izjemno dobro in hitro, zlasti v običajno težavnih smereh; *spičiti*, *razturati*

ramp → greda, gredina, rampa, dvigajoča se polica

rap-bolting → vrtanje svodrovcev med visenjem na vrvi in z varovanjem od zgoraj

rappel → 1) spust po vrvi, *abzajl*
2) spustiti se po vrvi, *abzajlati*

rappel ring, rap ring → obroč za spust po vrvi

rappeler → osebek, ki bolj uživa v drsenju po vrvi navzdol kot v plezanju po skali navzgor; *abzajlar*; druga najnižja oblika življenja na zemlji (takoj za turidiotom)

rating → ocenjevanje v okviru ene od uveljavljenih lestvic, pogosto jabolko spora in vzrok zamer v plezalski skupnosti

reacky → smer, v kateri je veliko dolgih gibov, ker so oprimki daleč narazen

red point → vzpon z rdečo piko, ki ga opravi plezalec brez padca in brez obremenitve vrvi, lahko v več poskusih. Izraz je skoval Kurt Albert sredi 70. v Frankenjuri, ko je z rdečo barvo označil kline, ki jih ne bo uporabil kot stop ali oprimek. Ko je uspel smer preplezati prosto, je na vstopu narisal rdečo piko.

redpoint → opraviti vzpon z rdečo piko

regular hexentric →

vrsta šesterokotnih zatičev, ki sta jih leta 1971 oblikovala Yvon Chouinard in Tom Frost

resident protection →

fiksno nameščena varovala

retro-bolting →

naknadno vrtanje, dodajanje svedrovcev po opravljenem prvenstvenem vzponu

rib → rebro, skalna tvorba, nekaj med stebrom in grebenom

ridge → greben

rime → srez, požled, ivje

rivet → majhna zakovica na žični zanki, ki se zatolče v izvrtano luknjo. Uporablja se za vmesno varovanje v tehničnih smereh in načeloma zdrži telesno težo, četudi je zabita v plitvo luknjo.

rock avalanche → kamnit plaz

rock on → gib, s katerim preneseš telesno težo z ene noge na drugo, kadar je stop zadnje prestavljene noge višje kot stop začetne noge. To dostikrat zahteva občutek za ravnotežje in zaporedje, zlasti v ploščah.

rock rash → skalni izpuščaj, odrgnine na koži, nastale zaradi zdrsa po steni

Rock! → »Skala!«, v ZDA opozorilni klic osebam, ki so spodaj, da se jim hitro bližajo večji ali manjši prosto padajoči kamni. Verjetnost, da boš zadet, se bo znatno povečala, če boš pogledal gor.

rock-over, rock over → zelo dolg gib do naslednjega oprimka. Izvedeš ga takole: celotno težo preneseš na levo nogo. Nato postaviš desno nogo na oprimek, ki ga držiš z desno roko, in se z levo roko stegneš daleč v levo. Enako gre tudi v nasprotni smeri.

roof → streha, napušč, resno previsen del smeri, plezalec je bolj ali manj v vodoravnem položaju

rope → vrv; štrik, špaga

rope drag → trenje vrvi

rope up → navezati se

Rope! Rope below! → »Vrv!«, »Pazi, vrv!«, »Štrik!«, vljudnostni opozorilni klic tistim spodaj, da boš z vrha stene vrgel vrv, nabrano v zanke

ropeman → Wild Countryjev pripomoček, vrsta prižme, ki pri simultnem plezanju v primeru padca drugega zablokira vrv

RP → zatič iz medenine za najtanjše počī. Ime po izumitelju **Rolandu Pauligku**, izdelovalcu boilerjev, ki je leta 1960 emigriral iz Demokratične republike Nemčije v Avstralijo. Od sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja jih je izdeloval v svoji garaži. Uporabljajo se pri tehničnem plezanju.

runner → 1) zanka iz prešitega ali s kravatnim vozlom zavezanega najlonskega traku
2) v Britaniji tudi vmesno varovanje, zanka okoli zagozdenih kamnov, lusk, mostičkov, rogljev itd.

Runner on! → »Vpel!«, sporočilo vodečega plezalca, da je vpel prvi komplet

running belay → vmesno varovanje, ko naveza pleza istočasno, med plezalcema naj bi bili vedno vsaj dve varovali

runout → 1) dolga razdalja med dvema varovaloma; *ranaut*. Smer je *ranaut*, ko razdalja med dvema elementoma varovanja postane neprijetno dolga.
2) pozicija, ko se nahajaš daleč od zadnjega varovala in morda tvegaš padec

RURP → **Realized Ultimate Reality Piton**, rurp; klin z žičnato zanko, ki se uporablja pri tehničnem plezanju

S

S → Severe – resno, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

saddle → visok prelaz, ki spominja na konjsko sedlo, ni tako strm kot col

safe knot → varovalni vozal

Safe! → »Popusti varovanje!«, sporočilo prvega varovalcu, da ni več možnosti, da bi padel, in da ga lahko neha varovati

sandbag, sandbagging → 1) prenizko oceniti smer
2) namerno podcenjevanje težavnosti vzpona, da bi pregovoril soplezalca v vodstvo

sandstone → 1) peščenjak, vrsta kamnine, trdo ali rahlo sprijeta večja ali manjša zrna; za plezanje je slabši kot *gritstone*. Po kakovosti obsega vse od kompaktne skale do prhljosti rjavega sladkorja.

- 2) površina skale, ki nudi odlično trenje
3) prijetne razčlemba, značilne za peščenjak, kot so luknje, hrapavi zaobljeni oprimki, počni in kamini

sauced → ko znaš na pamet vse gibe v smeri; *nadrkan, napiflan*

schrund → krajna poč, krajna zev med vrhom snežišča/ledišča in vznožjem stene

schwag → obupno slabe razmere v skali

scottie → vrsta zatiča s pomično zagozdo, ki ga je že leta 1946 izumil George »Scottie« Dwyer, prvi valižanski gorski vodnik. Sam ga ni nikoli uporabil, ker se je to takrat smatralo za neetično.

scrambling → poplezavanje po nezahtevnem svetu, skrotju, običajno brez vrvi

screamer → 1) zelo zelo dolg padec; *polet*, znan tudi kot »air time« (radijska oddaja)
2) poseben kos opreme, zgibana prešita zanka, namenjen zmanjšanju delovanja sile padca na varovalni sistem. Če pride do padca, se šivi potrgajo in gube zanke se začnejo ena za drugo izravnovati. Sila, ki nastane pri padcu, se na ta način zmanjša. Na podobnem principu delujejo kupljeni samovarovalni sistemi za ferate.

scree → grušč, melišče, krš; *šoder*

screwgate → vponka z matico ali zapiralom na zasuk (twist lock)

scrube → ledni vijak, ki se v led zabije, ven pa odvije

scumming → uporaba drugih delov telesa poleg nog ali rok, da bi se pomaknil višje v steni, ne glede na višino dviga ali estetsko neprimeren videz

scuzzing → gibanje na trenje, pri katerem se uporabljajo neobičajni deli telesa, npr. koleno, rama, komolec

seam → špranja, zelo tanka poč, ki je preozka, da bi vanjo vtaknil dlan ali prste

second → drugi; plezalec, ki sledi prvemu v navezi in spotoma pobira opremo za varovanje, ki jo je namestil vodilni

seconding → plezanje drugega v navezi

seizing knot → podaljševalni vozel dveh različno debelih vrvi ali dveh delov iste vrvi

self-belay → samovarovanje

send → z lahkoto preplezati smer; *spičiti, razturati*

serac → stolp ali blok ledu, navadno nevarnega in nezanestljivega v svojem bistvu, nagnjenega k temu, da se v toplem vremenu podre

Severe → glej S

sewing machine → šivalni stroj; *singerica, singerca*, drug izraz za elvis, ki pomeni tresenje nog zaradi napora med plezanjem ali zaradi predolgega stanja na majhnem stopu

sewn-up → zašita, ko je v klasični smeri toliko opreme, da izgleda, kot da bi bila zašita

sharp end → pr(a)vi konec, konec vrvi, ki ga ima prvi v navezi

sheath → glej mantle

shoes → plezalniki, plezalka, copati s podplatom iz mehke gume, ki bi ti bili po meri in udobni, če bi bil star 10 let

- shuts** → sidrišče, močni svedrovci, ki na vrhu športne smeri tvorijo sidrišče za spust po vrvi
- side pull** → stranski oprimek; *stranc*
- siege** → obleganje, naskok, način vzpenjanja na goro, pri katerem se alpinisti pomikajo navzgor etapno in postavljajo višinske taborne
- sierra wave** → lečast oblak, riba, sicer značilen za gorovje Sierra, vendar znan kot znanilec slabega vremena tudi drugje
- simul-climb** → istočasno plezanje; *štajerc*. Oba plezalca v navezi se istočasno pomikata naprej. Prvi namešča varovanje, drugi ga pobira. Če drugi pade, obstaja velika možnost, da bo potegnil prvega za seboj, zato nekateri uporabljajo tiblock ali ropemana, pripomoček, ki zablokira vrv v primeru padca drugega.
- simul-rap** → istočasno spuščanje po vrvi; oba plezalca se istočasno spuščata vsak po svojem pramenu vrvi. Khm ...
- single rope** → enojna vrv, simbol na koncu vrvi je 1
- sit start** → sedeči začetek, plezanje balvanskega problema se začne iz sedečega položaja
- sketch pad** → podloga; *krešped*, blazina, ki ublaži padec pri balvaniranju
- ski crampons** → sreniči
- skyhook** → vrsta krempljca, ki se uporablja pri tehničnem plezanju
- slab** → plošča; *plata*, *platka*
- slab climbing** → plezanje po plošči, zaradi pomanjkanja oprimkov za roke glavno delo opravljajo noge, na katerih se plezalec obdrži s trenjem plezalnikov, roke pa včasih samo polaga na ploščo
- Slack!** → »Vrv!«; »Štrik!«, klic varujočemu, s katerim mu vodeči v navezi pove, naj mu hitro poda več vrvi; nasprotno od »Take up!« (»Poberi!«)
- slap** → dinamičen gib ali prijem; *dinamc*
- SLCD** → Spring-Loaded Camming Device, pripomoček za varovanje z vzmetjo, npr. razne vrste metuljev
- slider buckle** → zaponka za nastavljanje velikosti nožne zanke plezalnega pasu
- slider nut** → medeninast zatič s pomičnim mehanizmom, ki omogoča lažje zatikanje v poči
- slime** → zdrs, zdrsniti, pasti zaradi zdrsa noge ali roke z oprimka oziroma stopa; »After I slimed off the crimper, I ended up with a flapper on my index finger.« (»Ko sem zdrsnil na minimalčku, mi je odtrgalo kožo na kazalcu.«)
- sling** → zanka; *šlinga*, *gurtna*, iz najlonskega traku ali pomožne vrvice, ki se uporablja za podaljšanje kompleta ali za pritrjevanje okoli naravnih objektov, kot so drevesa in skalne tvorbe; služi kot varovalo, v katero vpnemo komplet
- slingshot** → način varovanja od zgoraj, ko varovalec stoji na tleh (kjer plezalec začne plezati), vrv pa je predhodno vpeta v sidrišče na vrhu smeri; v Britaniji top-roping oziroma bottom-roping
- slip knot** → kravatni vozle na enem pramenu, včasih se ga uporabi pri pritrjevanju tračne zanke na rogelj
- slope** → pobočje, vesina; *flanka*
- slopper** → pomilovanja vreden, zaobljen ali navzdol obrnjen, često masten oprimek; *sloper*, *musavc*
- sluff** → plazič, majhen plaz, ki je relativno nenevaren ljudem
- smear** → 1) trenje, način postavljanja nog, podplata plezalnikov na gladko, nerazčlenjeno skalo
2) plezati na trenje
- smearing** → plezanje na trenje, nasprotno od edging
- snap** → vpeti (v vponko)
- snalink** → pravi britanski izraz za vponko
- snarg** → ledni klin, ki se v led zabije, odstrani pa z izvijanjem
- snow ball, snowball** → snežna cokla
- snow fluke** → glej deadman

snow picket → snežni klin, snežna sablja

snow slab → kloža

softman / softwoman → bivši/-ša hardman/-woman, ki zna udobno preživeti vzpon epskih razsežnosti. Vedno ima najtoplejšo puhovko, največji armafleks in najboljšo hrano. Naziv, h kateremu je treba težiti.

soloing → soliranje, vzpon brez soplezalca, med katerim se lahko samovaruje ali ne, uporablja tehnične pripomočke ali pleza prosto

spanked → totalno navdušen, prevzet nad plezalskim problemom ali smerjo; »Man, I got spanked last week by Nancy (7a).« (»Stari, prejšnji teden me je Nancy (7a) totalno navdušila.«)

spectra → material, ki se uporablja za zanke, je močnejši in lažji od najlona

spindrift → pršič, ki ga prenaša veter, vejavica; manjši pršni plaz v ožjih strmih ozebnikih

spit → svedrovec

sport climb → običajno do en raztežaj dolga športna smer v steni, ki so jo degradirali s svedrovci, magnezijo in modnimi oblačili iz likre, na splošno jo smatrajo za varnejšo od klasične

sport climbing → športno plezanje; *frikanje*

sprong → gib, za katerega je potrebno nekoliko manj moči kot za *dinamca*, pri katerem se s sprostitvijo nakopičene energije v nogah poženemo na oddaljen oprimek

spur → ostroga – manjši skalni greben; izrazit izrastek v steni, podoben rebru; skalni steber

SRT → Single Rope Technique, enojna vrvna tehnika, metoda, ki se uporablja pri vzpenjanju in spuščanju po isti vrvi pri jamarjih, alpinistih, reševalcih, čistilcih oken, obrezovalcih drevoja itd.

stack → zložiti vrv na tak način, da je konec, ki gre do prvega v navezi, na vrhu kupa; s tem omogočimo gladko podajanje vrvi in preprečimo morebitne vozle in zanke, ki jim ljubkovalno pravimo *solata*

stacking → način nameščanja dveh zatičev v opoziciji enega z drugim. Med seboj ju povežemo tako, da drug drugemu preprečujeta, da bi izpadla iz razpoke. Če sta različnih velikosti, naj bo večji zgoraj.

stance → stojišče; *štant*

stemming → opiranje nog in/ali rok na nasprotni steni v razkoraku

sticht plate → štihotova ploščica, pripomoček za varovanje, imenovan po izumitelju Franzu Stichtu

Stick it! → ameriški žargon: »Zdrži!«, »Dej, dej!«, »Ajde!«

stoked → pripravljen za igro, zelo razburjen, zagnan; *nakurjen, našpičen, našutan*, plezalec ima resnično veliko željo, da bi opravil določeno vzpon

stopper → vrsta zatiča trapezaste oblike različnih velikosti na jekleni žici

stopper knot → varovalni vozle (npr. pri vpleteni osmici v pasu, najlonskem vozlu ali podaljševalnem vozlu)

summit → 1) vrh gore
2) doseči vrh

swapping leads → menjavanje plezalcev v vodstvu, plezanje *cug-cug*

Take in! → »Poberi!«, klic v primeru, ko se je nabrala prevelika zanka vrvi, ker je varujoči ni sproti pobiral ali pa je plezajoči izpel vrv iz kompleta

Take up! → »Poberi!«, klic varujočemu, kadar je vrv preveč ohlapna in zanka prevelika, naj pobere več vrvi; nasprotje ukazu »Slack!« (»Podaj vrv!«)

Take! → »Napni!«, »Našponi!«, »Nategni!«, ameriška enozložnica za ukaz »Up rope!«, uporabljajo jo tudi tisti, ki so varovani od zgoraj, in športni plezalci, ko dosežejo vrh smeri in želijo, da jih varujoči spusti dol

- Taking in!** → »Pobiram!«, klic vodečega v navezi, ki je končal raztežaj, s katerim pove drugemu, da je začel k sebi vleči preostalo vrv, ki je ni porabil med plezanjem
- talon** → vrsta kremplja s tremi kavljii različnih velikosti, ki se uporablja pri tehničnem plezanju
- talus** → pobočje, reber, strmina, breg; *šoder*; veliki skalni bloki; groba varianta melišča
- tangled rope** → zavozlana, zameštrana vrv; *solata*
- tape knot** → kratavni vozel, vpleten z dvema pramenoma najlonskega traku
- tarn** → gorsko jezerce
- TCU** → zelo drobni metulji za tanke počii
- teds head** → komercialno ime za vrsto dvojnii zatičev
- ten essentials** → deset osnovnih stvari, tisti kosi plezalne opreme, ki jih ne bi rad pozabil doma
- Tension!** → »Napni, padel bom!«, opozorilo varujočemu, običajno to zavpije plezalec, ki je tik pred padcem, stopnjevanje krizne situacije oznanjajo klicii: »Up rope!«, »Tight rope!«, »Tension!«
- That's me!** → »Konec vrvi!«, klic drugega, s katerim pove prvemu, da je potegnil k sebi že vso vrv, ki je zdaj ustrezno napeta
- third classing** → poplezavanje, plezanje brez vrvi po lahkem svetu; glej tudi YDS
- threaded overhand** → vrsta trdnega, vendar ne vedno zanesljivega vozla na zanki iz traku, znanega tudi kot water knot (kravatni vozel), v Britaniji tape knot ali ring bend
- thrutching** → zvijanje; *moving*, plazenje navzgor v off width počeh. Pretvarjaš se, da si črv, in vijugaš s telesom po vsej širini počii, pri tem uporabljaš roke in noge, pa tudi ramena, boke in rit.
- thrutchy** → plezanje oziroma smer, ki zahteva veliko močii in vztrajnosti, izraz uporabljajo v Avstraliji, kjer se zdi, da je plezanje obrnjeno na glavo
- thumb knot** → zaprti polvozel, narejen na eni vrvi; glej overhand knot
- tiblock** → Petzlov pripomoček, ki pri simultanjem plezanju v primeru padca drugega zablokira vrv
- tick marks** → markacije, majhne packe magnezije, s katerimi nekateri označujejo oprimke in stope na balvanih, da jih med plezanjem lažje najdejo. Pravi bleausardi menijo, da je to neetično in zloraba magnezije.
- tie knot** → kratavni vozel
- tied-off blade** → navezava tračne zanke, običajno z bičevim vozlom, okoli do polovice ali še manj zabitega klina, tik ob skali, da se s tem poveča možnost, da bo klin zdržal v primeru padca
- tie-off** → 1) pritrditev zanke ali pomožne vrvic z bičevim vozlom na klin, rogelj itd.
2) navezava plezalca v sidrišče
3) navezati se, fiksirati se v stojišče, varovalo, drevo, mostiček ali kar koli zanesljivega
- Tight (rope)!** → »Napni (vrvi)!«, »Zategni (vrvi)!«, »Našponi!«, ponavadi tako zavpije drugi v navezi, ko začuti, da bo padel
- toe** → vzhnožje stebra
- toe jam** → gvozdenje nožnih prstov v počii na način, da plezalec tako zasuka stopalo, da dobi navor in lahko stoji; glej tudi foot jam
- top rope** → varovanje z vrvjo od zgoraj; *topič*
- topo** → skica plezalne smeri, dobre skice so tiste, na katerih jasno vidiš linijo smeri, svedrovce in/ali kline, stojišča, ključno mesto in oceno
- torpid** → zaspan, podhlajen, brezvoljen; brez močii za gibanje ali občutek
- toucan** → vrsta klina, ki spominja na ptičjii kljun
- touron** → križanec med turistom in moronom (idiot, bedak); nekakšen *turidiot*, *turdak*. Zanj so značilna neumna vprašanja kot: »Kako si spravil vrv tja gor?« Brez dvoma najnižja oblika življenja na zemlji.
- trad** → okrajšava za traditional, tradicionalno plezanje, za katerega je značilno sprotno nameščanje varovanja (metuljev in zatičev). Smeri so lahko dolge tudi več raztežajev, z zelo dolgimi *ranauti*; glej tudi british trad climbing

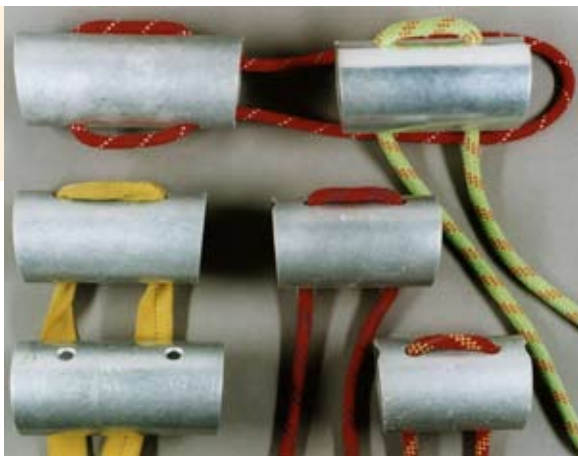
trad fall → padec med plezanjem tradicionalne smeri, ki ga včasih spremlja zvok iztikajočih se varoval, ki se vdajajo sili gravitacije; glej tudi crater in screamer

traverse → 1) prečnica; *traverza, prečka*
2) prečiti, plezati v vodoravni smeri

tricam → trikem, vrsta pasivnih varoval, zagozda s tremi stičnimi točkami za počti z vzporednimi stenami. Ko je obremenjena, skuša rotirati in se s tem še bolj zagozdi. Zlasti so uporabne v luknjah in vodoravnih počeh. Prve sta izdelala Greg in Mike Lowe.

trucker → sinonim za bomber, vsega zaupanja vredno varovanje ali varovalo

tube chock →
okrogle zagozde za 10–15cm široke počti, ki jih je leta 1973 začel izdelovati Yvon Chouiard

twin rope → vrv dvojček; *cviling*, obe vrvi se vedno vpenjata v isto vponko; simbol na koncu vrvi je ∞

twist lock → 1) vrsta vponke z matico, ki nima navojev, temveč se odpira na zasuk

2) gib, s katerim skušamo doseči oprimek in pri katerem je roka v opoziciji bolj ali manj iztegnjena, nato se proti njej bočno zasuka vse telo, tako da iztegnjena roka pride čez prsi; pogosto se uporablja v kombinaciji s skrčenim kolenom (drop knee) ali postavljanjem noge za en stop nazaj na strmih do previsnih stenah

U

U-bolt → telo vijaka v obliki črke U z navoji na obeh koncih

unclip the rope → izpeti vrv (iz vponke)

undercling → podprijem

Up rope! → »Zategni!«; »Našponi!«, ukaz tistega, ki pleza, kadar želi, da ga varujoči drži bolj na kratko

V

V grades → ocene V, navzgor odprta lestvica za ocenjevanje balvanskih problemov. Pobudnik je John "Vermin" Sherman, nastala je v kraju Hueco Tanks v Teksasu.

VD → Very Difficult – zelo težko, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

vee-chimney → kamin v obliki črke V

verglas → požled

Very Difficult → glej VD

Very Severe → glej VS

vestibule → predprostor v šotoru, ki nima tal kot ostali del šotoru

vôgen → krasno, super; »Everything's vôgen.« (»Vse je super.«)

VS → Very Severe – zelo resno, britanska opisna ocena tradicionalne smeri

wade through snow → gaziti

walkoff → lahek sestop, ki ne zahteva plezanja navzdol ali spustov po vrvi

wall → stena

walrus → mrož; glej beached whale

warthog → vrsta lednega klina, ki se zabije v nekatere vrste ledu ali zmrznjene ruše, v Veliki Britaniji zelo popularen pri kombiniranih vzponih

Watch me! → »Pazi!«, klic namiguje na možnost, da bo plezalec padel ali da je pred posebno težavnim mestom, ki zahteva večjo pozornost varujočega, ki bo okrepila plezalčevo psiho

water ice → vodni led, zmrznjen slap tekoče ali curljajoče vode

water knot → kratavni voz, najpogostejši voz na zankah iz najlonskega traku

way → skrajno, izjemno, zelo. »I was way scared on that runout.« (»Na tem *ranautu* sem bil zelo prestrašen.«)

way honed → zelo pripravljen, dobro natreniran; *našutan*, izraz za plezalca, ki je v odlični formi

webbing → statičen najlonski trak, ki ga prodajajo na metre, različne širine in dolžine, ki se uporablja na stojščih, sidriščih, za izdelavo zank in kompletov. Prenese veliko obremenitev, do 2000 kg, vendar se na ostrih robovih dokaj hitro prereže. Obstajata dve izvedbi: cevasta in ploščata. Zanko zvežemo s kratavnim vozom.

webbing (loop of) → komplet, narejen iz ploščatega najlonskega traku

webbing (tubular) → zanka, narejena iz cevastega najlonskega traku

webelette → način izenačitve sil v varovališču, ki ga dosežemo z medsebojno povezavo najlonskega traku skozi vponke na dveh ali treh klinih oziroma drugih varovalih. Glej tudi cordelette.

weighting → obremenjevanje, občutljiv test zanesljivosti nameščenega varovala s postopnim obremenjevanjem s težo telesa, običajen pri tehničnem plezanju

wet point → vzpon z mokro piko; ko plezaš v morskih klifih in padaš v vodo, doživiš wet point (ni mišljen deep water soloing)

whack-and-dangle → udarjati, tolči, viseti (pri lednem plezanju); *klofati*

whipper → 1) padec vodečega plezalca, ki je nad in vstran od zadnjega vpetega kompleta, ko v loku poleti navzdol
2) zelo dolg padec

white ice → bel led, v katerem je veliko zračnih mehurčkov; nastane med procesom taljenja in zmrzovanja snega, dobra snov za plezanje

wind slab, windslab → snežna kloža na privetrni strani

wire → droben zatič z žico

wire carabiner → vponka z vratci iz jeklene žice

wired → 1) ko si vse gibe že tako natreniral, da so se vgravirali v mišični spomin; *nadrkan*; tudi *hardwired*
2) do potankosti naštudirati in razumeti smer; *nadrkati*

wombing → počivanje med plezanjem brez uporabe rok

woodie → doma narejena lesena plezalna stena

yabo, yabo start → začetek plezanja iz sedečega položaja; ime po plezalskemu žrebcu iz južne Kalifornije Johnu Yablonskemu, katerega nadimek je Yabo

yard → potegniti se za klin, zatič, metulj itd., dosledno vzeto je to tehnično plezanje z oceno A0

YDS → Yosemite Decimal System je lestvica ocenjevanja težavnosti hoje po gorskih poteh ali plezalne smeri od 1 do 5 (5 ima podrazrede). Razred 1 je hoja z malo možnostmi za poškodbo, razred 5 je plezanje različnih težavnosti, ki zahteva

varovanje z vrvo. Primer ocene plezalnega vzpona: smer The North America Wall v El Capitanu je ocenjena s VI, 5.8, A3.

yellow point → 1) vzpon z rumeno piko, brez padcev, z varovanjem od zgoraj
2) tako zastrašujoč vzpon, da povzroči mokre in neprijetne posledice

You're off! → »Popustil varovanje!«, sporočilo drugega, potem ko je vodeči zaklical »Safe!« (»Popusti varovanje!«)

yo-yoing → 1) nihanje, serija zaporednih padcev, plezalec je navezan na vrvo
2) pomikanje po počni navzgor s pomočjo npr. dveh metuljev, ki ju izmenično prestavljaš pred seboj in se vlečeš zanje

zawn → v Britaniji ozek in globok zaliv ali tesen, ki se zajeda v morski klif

zipper → zadruga; *fršlus*, pojav, ko se pri padcu eden za drugim izpuli več varoval. Pri srečnem koncu plezalec obvisi v zraku, pri nesrečnem se zadruga odpenja, dokler ne prileti na tla.

zipper fall → padec v zadrugo; podobno kot zipper, le da sta tu poudarjeni dolžina padca in hitrost, s katero varovala serijsko popuščajo

z-clipping → z-vpenjanje, do katerega pride, ko *zaštrikaš* z vrvo – namesto da bi v naslednji komplet vpel vrvo, ki bi jo moral potegniti z zgornje strani zadnjega vpetega kompleta, jo potegneš s spodnje strani in čez nekaj trenutkov začneš preklinjati, ker ne moreš naprej. Do tega rado pride, kadar so varovala preblizu skupaj.

zone → *cona, biti »v coni«* pomeni biti odlično psihično pripravljen za plezanje; *napsihiran*. Nekateri to stanje načrtno dosegajo z meditacijo.

Z-piton → skalni klin s profilom v obliki črke Z, različne velikosti

z-pulley system → dvojni (ali večkratni) škripec; zapleten sistem vponk in vrvi, ki omogoča dviganje težkih bremen z relativno majhno močjo. Pripraven za vleko težkih transportnih vreč (*prasic*) ali za reševanje padlega soplezalca, če si ne more sam pomagati.

Revija za ljubitelje gora že od leta 1895

FOTO: JANEZ JARC